

2020 GADA ZIŅOJUMS

DATU AIZSARDZĪBAS TIESĪBU NODROŠINĀŠANA MAINĪGĀ PASAUĻĒ KOPSAVILKUMS

DATU AIZSARDZĪBAS TIESĪBU NODROŠINĀŠANA MAINĪGĀ PASAULĒ

Eiropas Datu aizsardzības kolēģija (EDAK) ir neatkarīga Eiropas iestāde, kas izveidota ar *Vispārīgo datu aizsardzības regulu (VDAR)* un kuras uzdevums ir panākt datu aizsardzības noteikumu konsekventu piemērošanu Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ). Kolēģija šo mērķi sasniedz, veicinot sadarbību starp valstu uzraudzības iestādēm (UI) un izdodot vispārīgus EEZ mēroga norādījumus par datu aizsardzības noteikumu interpretāciju un piemērošanu.

EDAK sastāvā ir ES uzraudzības iestāžu vadītāji un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs (EDAU). Eiropas Komisijai un Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas Uzraudzības iestādei (attiecībā uz jautājumiem saistībā ar VDAR) ir tiesības bez balsstiesībām piedalīties EDAK pasākumos un sanāksmēs. Arī EEZ valstu (Islande, Lihtenšteina un Norvēģija) uzraudzības iestādes ir EDAK locekles, lai gan tām nav balsstiesību. EDAK atrodas Briselē.

Eiropas Datu aizsardzības kolēģijai ir *sekretariāts*, ko nodrošina EDAU. EDAK un EDAU sadarbības noteikumi ir izklāstīti *saprašanās memorandā*.

1. SVARĪGĀKAIS 2020. GADĀ

1.1. EDAK ieguldījums VDAR novērtēšanā

2020. gada februārī EDAK un valstu uzraudzības iestādes (UI) *piedalījās* Eiropas Komisijas veiktajā VDAR novērtēšanā un pārskatīšanā saskaņā ar VDAR 97. pantu.

EDAK uzskata, ka VDAR ir nostiprinājusi datu aizsardzību kā pamattiesības un harmonizējusi datu aizsardzības principu interpretāciju. Datu subjektu tiesības ir nostiprinātas, un datu subjektu izpratne par savu datu aizsardzības tiesību izmantošanas kārtību uzlabojas. VDAR arī veicina ES tiesiskā regulējuma labāku pamanāmību pasaulē, un to uzskata par paraugu ārpus ES. Savā ziņojumā EDAK norāda, ka tā uzskata, ka VDAR piemērošana ir bijusi sekmīga, bet atzīst, ka joprojām pastāv virkne problēmu. Piemēram, bažas joprojām rada nepietiekami resursi uzraudzības iestādēm, kā arī neatbilstības valstu procedūrās, kas ietekmē uzraudzības iestāžu sadarbības mehānismu.

Par spīti šīm problēmām EDAK ir pārliecināta, ka turpmāka uzraudzības iestāžu sadarbība veicinās vienotas datu aizsardzības kultūras un saskanīgas prakses izveidi.

Turklāt EDAK uzskata, ka vēl nav pienācis laiks pārskatīt VDAR.

1.2. Jautājumi saistībā ar reaģēšanu uz Covid-19

Covid-19 pandēmijas laikā EEZ dalībvalstis sāka veikt pasākumus, lai uzraudzītu, ierobežotu un mazinātu vīrusa izplatīšanos. Daudzi no šiem pasākumiem, piemēram, kontaktu izsekošanas lietotnes, atrašanās vietas datu izmantošana vai veselības datu apstrāde pētniecības nolūkos, ietvēra personas datu apstrādi. Tāpēc EDAK sniedza [norādījumus](#) par to, kā apstrādāt personas datus saistībā ar Covid-19 pandēmiju. Šajā laikposmā EDAK arī atbildēja uz Eiropas Parlamenta deputātu vēstulēm, kurās tika lūgts sniegt papildu skaidrojumus par jautājumiem, kas saistīti ar Covid-19.

1.3. Starptautiskās persondatu plūsmas pēc sprieduma lietā *Schrems II*

ES Tiesa (EST) 2020. gada 16. jūlijā pasludināja spriedumu lietā C-311/18 (*Schrems II*). EST izskatīja divus mehānismus, kas ļauj pārsūtīt persondatus no EEZ uz valstīm, kuras nav EEZ valstis (trešajām valstīm), proti, ES un ASV privātuma vairogu un līguma standartklausulas. EST anulēja ES un ASV privātuma vairoga pamatā esošo lēmumu par aizsardzības līmeņa pietiekamību, tādējādi padarot to par spēkā neesošu kā pārsūtīšanas mehānismu. Tiesa arī nolēma, ka Eiropas Komisijas Lēmums 2010/87 par līguma standartklausulām attiecībā uz persondatu nosūtīšanu trešo valstu apstrādātājiem ir spēkā, tāpēc līguma standartklausulas joprojām var izmantot, lai nodrošinātu datu starptautisku pārsūtīšanu. Tās var izmantot ar nosacījumu, ka nosūtītājs (vajadzības gadījumā ar saņēmēja palīdzību) pirms nosūtīšanas novērtē aizsardzības

līmeni, kas piešķirts saistībā ar šādu nosūtīšanu, ņemot vērā gan līguma standartklausulas, gan attiecīgos saņēmēja valsts tiesību sistēmas aspektus attiecībā uz šīs trešās valsts iestāžu piekļuvi datiem. Šajā novērtējumā jāņem vērā faktori, kas neizsmeljoši izklāstīti VDAR 45. panta 2. punktā.

Spriedumam ir plaša ietekme uz EEZ reģistrētām struktūrām, kas izmanto šos mehānismus, lai veiktu persondatu pārsūtīšanu uz ASV un citām trešām valstīm. Attiecīgi EDAK izdeva vairākus norādījumu dokumentus, tostarp [bieži uzdoto jautājumu](#) sarakstu un dažus [ieteikumus](#) par šo spriedumu un tā īstenošanu.

1.4. Pirmais saistošais lēmums pēc VDAR 65. panta

2020. gada 9. novembrī EDAK pieņēma savu pirmo [lēmumu](#) par strīda izšķiršanu, pamatojoties uz VDAR 65. pantu. Saistošais lēmums attiecās uz strīdu, kas radās pēc tam, kad Īrijas UI, darbojoties kā vadošā UI, izdeva lēmuma projektu attiecībā uz *Twitter International Company*, bet dažas attiecīgās UI vēlāk izteica būtiskus un pamatotus iebildumus.

2. EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS KOLĒĢIJAS DARBĪBAS 2020. GADĀ

2020. gadā EDAK pieņēma 10 [pamatnostādnes](#) par tādiem jautājumiem kā pārziņa un apstrādātāja jēdzieni, kā arī mērķtiecīga vēršanās pie sociālo plašsaziņas līdzekļu lietotājiem un vēl trīs pamatnostādnes, kas pieņemtas pēc sabiedriskās apspriešanas. EDAK sniedza arī divus [ieteikumus](#).

EDAK arī pārraudzīja procedūras, kas saistītas ar konsekvences darbībām, lai skaidrotu procesu un nodrošinātu tā efektivitāti uzraudzības iestādēm. 2020. gadā EDAK sniedza 32 [atzinumus](#) saskaņā ar VDAR 64. pantu. Lielākā daļa šo atzinumu attiecās uz akreditācijas prasību projektiem rīcības kodeksa pārraudzības struktūrai vai sertifikācijas struktūrai, kā

arī pārziņu saistošajiem noteikumiem dažādiem uzņēmumiem.

3. UZRAUDZĪBAS IESTĀŽU DARBĪBA 2020. GADĀ

Valsts uzraudzības iestādes (UI) ir neatkarīgas publiskas iestādes, kas uzrauga datu aizsardzības tiesību aktu piemērošanu. UI ir būtiska loma persondatu tiesību aizsardzībā. Tas tiek darīts, īstenojot korektīvas pilnvaras.

EDAK tīmekļa vietnē ir atrodama virkne [UI uzraudzības darbību](#) saistībā ar VDAR izpildi valsts līmenī.

Saskaņā ar vienas pieturas aģentūras sadarbības procedūru (VDAR 60. pants) EDAK savā tīmekļa vietnē ir publicējusi valstu UI pieņemto lēmumu [reģistru](#).

3.1. Pārrobežu sadarbība

VDAR paredz, ka EEZ uzraudzības iestādēm cieši jāsadarbjas, lai nodrošinātu VDAR konsekventu piemērošanu un personu tiesību uz datu aizsardzību aizstāvību visā EEZ. Viens no to uzdevumiem ir koordinēt lēmumu pieņemšanu pārrobežu datu apstrādes lietās.

No 2020. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim tika ierosinātas 628 pārrobežu lietas, no kurām 461 bija saistīta ar sūdzībām, savukārt 167 bija citas izcelsmes lietas, piemēram, izmeklēšanas, juridiskie pienākumi un/vai plašsaziņas līdzekļu ziņojumi.

Vienas pieturas aģentūras mehānisms prasa sadarbību starp vadošo uzraudzības iestādi (VUI) un attiecīgajām uzraudzības iestādēm (AUI). VUI vada izmeklēšanu, tai ir galvenā loma vienprātības panākšanā starp AUI, un tā cenšas vienoties par saskaņotu lēmumu attiecībā uz datu pārziņu vai apstrādātāju. No 2020. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim no 203 lēmumu projektiem tika pieņemti 93 [galīgie lēmumi](#), kas tika publicēti publiskā reģistrā.

Savstarpējās palīdzības procedūra ļauj uzraudzības iestādēm pieprasīt informāciju no citām UI vai pieprasīt citus efektīvas sadarbības pasākumus, piemēram, iepriekšējas atļaujas vai izmeklēšanu. No 2020. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim uzraudzības iestādes uzsāka 246 oficiālas savstarpējās palīdzības procedūras. Tika uzsāktas 2258 neoficiālas procedūras. UI arī izmanto savstarpējo palīdzību, kad lūdz kompetento UI izskatīt saņemtās sūdzības, kas nav saistītas ar VDAR noteikto pārrobežu apstrādi.

4. APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN PĀRREDZAMĪBA

Covid-19 pandēmijas laikā EDAK atbildēja uz Eiropas Parlamenta deputātu vēstulēm, kurās tika lūgts sniegt papildu skaidrojumus par jautājumiem, kas saistīti ar Covid-19. EDAK organizēja pasākumu ieinteresētajām personām par likumīgas intereses jēdzienu, lai apkopotu materiālus un viedokļus par šo konkrēto jautājumu nolūkā izstrādāt turpmākas vadlīnijas.

Pēc pamatnostādņu provizoriskās pieņemšanas EDAK organizē sabiedriskās apspriešanas, lai dotu ieinteresētajām personām un iedzīvotājiem iespēju sniegt papildu informāciju, kas tiek ņemta vērā turpmākajā izstrādes procesā. 2020. gadā EDAK sāka un pabeidza septiņas šādas apspriešanas.

Trešo gadu pēc kārtas EDAK saskaņā ar VDAR 71. panta 2. punktu veica aptauju ikgadējā pārskata par EDAK darbībām ietvaros. Aptaujas jautājumi koncentrējās uz EDAK darbu

un rezultātiem 2020. gadā, galveno uzmanību pievēršot tās pamatnostādņēm un ieteikumiem, lai saprastu, cik lielā mērā ieinteresētās personas uzskata, ka EDAK norādījumi ir noderīgi VDAR noteikumu interpretēšanā, un lai apzinātu iespējas nākotnē sekmīgāk atbalstīt privātpersonas un organizācijas darbā ar datu aizsardzību.

5. 2021. GADA STRATĒGIJA UN MĒRĶI

EDAK izstrādāja savu [stratēģiju 2021.–2023. gadam](#), kas aptver tās stratēģisko mērķu četrus galvenos pīlārus, kā arī trīs pamatdarbības katram pīlāram, kurām jāpalīdz sasniegt šos mērķus. Saskaņā ar EDAK reglamenta 29. pantu 2021. gada sākumā EDAK pieņēma divu gadu [darba programmu 2021.–2022. gadam](#). Darba programmā ir ievērotas prioritātes, kas noteiktas EDAK stratēģijā 2021.–2023. gadam, un ar šo darba programmu praksē tiks īstenoti kolēģijas stratēģiskie mērķi.

Kontaktinformācija

Pasta adrese

Rue Wiertz 60, B-1047 Brussels

Biroja adrese

Rue Montoyer 30, B-1000 Brussels